



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně A. P.**, zastoupené JUDr. Pavlem Reiserem, advokátem, se sídlem Plzeň, Mikulášská třída 9, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 16 Cad 130/2003 - 30 ze dne 14. 1. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Pavlu Reiserovi, advokátu, se sídlem Plzeň, Mikulášská třída 9, **se určuje** odměna za zastupování v částce 650 Kč; odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2003, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatelky o plný invalidní důchod; důvodem zamítavého výroku byla skutečnost, že stěžovatelčina schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla toliko o 25 %, zatímco předpisy o důchodovém pojištění vyžadují pro vznik nároku na plný invalidní důchod, aby tento pokles činil alespoň 66 %.

V obsáhlé kasační stížnosti stěžovatelka popisuje své zdravotní potíže, napadá rozsudek krajského soudu pro domnělé chyby spočívající v nedostatečné identifikaci stěžovatelky, žalované, nedostatku podpisu soudkyně, především však namítá, že její žaloba nesměřovala proti rozhodnutí žalované, nýbrž mířila proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení, která nejenže o její žádosti měla rozhodnout pozdě, oproti svému původnímu rozhodnutí, kterým podle tvrzení stěžovatelky rozhodla o ztrátě schopnosti soustavné výdělečné činnosti na úrovni 35 %, sdělila však žalované jiný výsledek (25 %) posouzení jejího zdravotního stavu. Z hlediska procesního uvedla, že při jednání soudu namítla podjatost soudkyně, což nebylo protokolováno. Kasační stížnost dále obsahuje řadu výhrad vůči lékařům, kteří podali zprávu o zdravotním stavu stěžovatelky a jejichž zprávy byly podkladem pro posudkové lékaře vydávající svůj nálezný v tomto řízení, namítá, že její zdravotní stav mohou objektivně posoudit pouze lékaři mimo oblast západních Čech, nejlépe v Rakousku nebo Vojenské nemocnici v P. Její zdravotní dokumentace, která posloužila pro výrok o poklesu soustavné schopnosti výdělečné činnosti nebyla úplná, bylo nutno přihlídnout ke všem prodělaným nemocem a vývoji zdravotního stavu od narození, proto nebylo správné, že krajský soud nevyhověl návrhu na výslech stěžovatelčiny matky k vývoji zdravotního stavu její dcery. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která podávala svůj posudek pro řízení soudní, jednala bez přítomnosti stěžovatelky. Napadá rovněž výrok o náhradě nákladů řízení a požaduje případné postoupení její věci Ústavnímu soudu.

Po vyhodnocení písemných podání stěžovatelky ve věci jejího povinného právního zastoupení v řízení o kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem ustanovil krajský soud stěžovatelce k ochraně jejích práv zástupce, advokáta, který kasační stížnost posléze doplnil tak, že stěžovatelka namítá důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy, že zdravotní stav stěžovatelky nebyl náležitě posouzen, mělo být vzato v úvahu, že jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující schopnost výdělečné činnosti a vzhledem k charakteru postižení a věku stěžovatelky je prognóza postižení pouze v zhoršování jejího stavu, nebylo zvaženo, zda je stěžovatelka na své postižení adaptována, omezení, která vyplývají ze zdravotního postižení, podstatně ovlivňují faktickou možnost nalézt zaměstnání. Užívání léků k potlačení bolesti omezuje rovněž rozsah povolání, které by mohla vykonávat. Pro posouzení zdravotního stavu stěžovatelky byl vzat pouze omezený výsek jejího skutečného zdravotního stavu, nebylo přihlídnuto ke všem faktorům snižujícím její schopnost výdělečné činnosti. Pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti měl i za použití § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. činit podle přesvědčení stěžovatelky alespoň 33 %.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Ze správního a soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující podstatné skutečnosti:

Stěžovatelka požádala žádostí ze dne 31. 3. 2003 o plný invalidní důchod, lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Sokolově po odročení jednání s ohledem na nutnost doplnit lékařská vyšetření stěžovatelky za přítomnosti stěžovatelky její schopnost soustavné výdělečné činnosti posoudil 18. 7. 2003. Závěr tohoto posouzení byl, že u stěžovatelky je primárním postižením chronický vertebrogenní algický syndrom bederní, míra poklesu byla hodnocena podle kap. XV oddílu F položky 2 písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. na úrovni 25 %. Záznam o jednání stěžovatelka podepsala, rovněž podle tohoto záznamu

založeného ve správním spise byla seznámena s výsledkem posouzení svého zdravotního stavu. V důsledku toho žalovaná rozhodnutím z 5. 8. 2003 zamítla stěžovatelčinu žádost o důchod, neboť nesplnila podmínku poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti požadovanou předpisy o důchodovém pojištění pro plný invalidní důchod na úrovni 66 %.

Žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni se stěžovatelka domáhala zrušení rozhodnutí žalované z 5. 8. 2003, přičemž napadala i rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Sokolov z 18. 7. 2003. Uváděla své zdravotní potíže (srdce, kostrč, potíže se zrakem, nízký tlak, migréna).

Krajský soud důkazní situaci doplnil posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí z 14. 10. 2003; tohoto jednání se stěžovatelka neúčastnila, omluvila se. Komise vyhodnotila veškerou dostupnou dokumentaci (kardiolog, urolog, neurolog) a stanovila pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti na dolní hranici výše uvedené položky přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., a to na úrovni 15 %. Komise se tedy ztotožnila s názorem lékaře OSSZ na primární zdravotní postižení (vertebrogení syndrom bederního úseku páteře), k datu vydání rozhodnutí žalované podle nálezů urologického, kardiologického a neurologického stěžovatelka trpěla algickým syndromem bederní páteře, prakticky však bez funkčního omezení, bez svalových poruch a bez kořenové symptomatiky. Jiné posudkově závažné zdravotní postižení nebylo prokázáno. Stěžovatelka byla podle názoru posudkové komise schopna dělnického povolání s omezeními běžně platnými pro vertebropaty.

Při jednání krajského soudu, o němž je pořízen protokol a nachází se na č. l. 24 a násl. soudního spisu, stěžovatelka opakovaně vyjádřila nesouhlas s posudkem, navrhla výslech své matky k průběhu jejích onemocnění, předložila lékařskou zprávu MUDr. F. z 13. 6. 2003 a záznam EKG (tato lékařská zpráva byla hodnocena jak OSSZ, tak posudkovou komisí ministerstva, její závěr – jde o kardiologické vyšetření - je, že nález je normální). V protokolu je zaznamenáno, že stěžovatelka byla poučena o možnosti namítat podjatost soudce i soudních osob i o možnosti námitek proti protokolaci. Žádná námitka vůči soudkyni není v protokolu, který je hlasitě diktován, a vůči němuž lze vznášet námítky, zachycena; stěžovatelka v průběhu jednání se soudem komunikovala přiměřeným způsobem, protokol vypovídá o emočním vypětí, v němž se jednání uskutečnilo, námitka podjatosti soudkyně však v něm zachycena není.

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti (§ 109 s. ř. s.) shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Uplatněný kasační důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. by mohl vést ke zrušení napadeného rozsudku v případě, že by správní orgán neměl dostatek opory pro své rozhodnutí, nebo jeho rozhodnutí bylo se spisem v rozporu, anebo by došlo k vadám řízení správního, které mohly ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a pro takovou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit; za takovou vadu se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Důvody, které stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí však spíše svědčí důvodu uváděnému v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož nedostatečná skutková zjištění v řízení soudním by mohla být vadou mající za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé, popřípadě písm. c), pokud by ve věci rozhodoval vyloučený soudce.

Podle již konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. například č. 511/2005 Sb. Nejvyššího správního soudu) mohla by námitka vůči posudku posudkové komise ministerstva být úspěšnou, pokud by tento posudek byl neúplný, nepřesvědčivý, ve svých závěrech rozporuplný; rozsudek soudu by mohl být úspěšně napaden pokud by se jeho odůvodnění nevypořádalo s návrhy účastníka řízení na rozšíření dokazování. O takovou situaci se v projednávané věci nejedná.

Zdravotní stav se pro účely řízení o dávku důchodového pojištění podmíněnou nepříznivým zdravotním stavem posuzuje nejprve na úrovni Okresní správy sociálního zabezpečení; proti tomuto posudku nelze brojit ve správním řízení, napadat lze až rozhodnutí o dávce důchodového pojištění (srov. § 89 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Ze správního spisu nelze nikterak dovodit, že, jak tvrdí stěžovatelka, lékař OSSZ nejprve posoudil pokles její schopnosti soustavné výdělečné činnosti na úrovni 35 % a posléze nějak tuto úroveň snížil na 25 %. Stěžovatelka podepsala záznam o jednání ze dne 18. 7. 2003, při němž byla s výsledky posouzení seznámena a vlastnoručně se vyjádřila, že na podané žádosti trvá – z toho plyne, že s negativním výsledkem posouzení byla seznámena. Lhůta k rozhodnutí o dávce důchodového pojištění vyplývající z předpisů o řízení, nebyla ve stěžovatelčině případě dodržena (žádost z 31. 3. 2003, rozhodnutí z 5. 8. 2003), jde však o lhůtu pořádkovou, která přímý dopad na zákonnost rozhodnutí mít nemohla. Pokud stěžovatelka opakovaně uvádí, že její zdravotní stav nebyl posouzen náležitě a mělo být přihlédnuto k vývoji jejího zdravotního stavu od narození, s tímto tvrzením se vypořádal správně krajský soud a Nejvyšší správní soud se s tímto názorem ztotožňuje. Rozhodující je zdravotní stav žadatele o dávku důchodového pojištění v době, kdy o dávku žádá, jisté časové dimenze mohou plynout z nutnosti posoudit i datum vzniku invalidity, nicméně krajský soud se správně vypořádal s návrhem na výslech stěžovatelčiny matky, jenž k posouzení jejího zdravotního stavu nemohl ničeho zásadního přinést; k opakovaným výzvám soudu při jednání, zda stěžovatelka navrhuje nějaké další důkazy nebo chce předložit soudu nějaké lékařské zprávy, které nebyly v posudku komise ministerstva hodnoceny, stěžovatelka ničeho nepředložila, ani nic konkrétního nenavrhla; omezila se pouze na tvrzení, že má potíže se srdcem, s ledvinami a kostrčí. Pokud krajský soud posoudil posudek komise ministerstva jako přesvědčivý a úplný a zhodnotil jej jako validní důkaz, nelze za této situace krajskému soudu ničeho vytknout. Posudek se totiž opírá též o nálezy právě z oborů, které stěžovatelka uvádí jako potřebné (kardiolog, urolog, neurolog).

K procesním aspektům postupu krajského soudu Nejvyšší správní soud uvádí:

Náležitosti rozsudku vyplývají z § 54 odst. 2 s. ř. s., podle tohoto ustanovení rozsudek obsahuje označení soudu, jména soudců, označení účastníků, jejich zástupců, projednávané věci, výrok, odůvodnění, poučení o opravném prostředku a den a místo vyhlášení. Z osobních údajů se uvádí jméno, příjmení a adresa, na kterou lze doručovat; účastníkům se doručuje stejnopis (§ 54 odst. 3 s. ř. s.), originál rozhodnutí podepisuje soudce a je založen v soudním spise. Za správní orgán jedná v řízení soudní osoba k tomu oprávněná podle vnitřních předpisů; nejedná se však o zastoupení, které by vedlo k nutnosti uvádět jméno takovéto osoby v rozhodnutí. Proto Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud v ohledu náležitostí rozhodnutí nepochybil, nicméně dosah této námítky je i tak omezený, neboť sama o sobě by odstranitelná vada rozhodnutí nemohla přivodit jeho zrušení v řízení o kasační stížnosti.

O námitce podjatosti soudkyně krajského soudu, která ve věci rozhodovala, soudní spis nesvědčí a nesvědčí tomu ani průběh jednání; pokud takovou námitku stěžovatelka

v kasační stížnosti vznáší po právní moci rozhodnutí, jde o námitku, k níž se nepřihlíží (§ 8 odst. 5 s. ř. s.). Nad rámec odůvodnění se však poznamenává, že soudce nemůže být vyloučen pro podjatost pro to, jak postupoval v řízení o projednávané věci (§ 8 odst. 1 s. ř. s.).

K vymezení předmětu řízení Nejvyšší správní soud jednoznačně ze soudního spisu zjistil, že stěžovatelka napadla rozhodnutí žalované z 5. 8. 2003 a žádala jeho zrušení; tedy soud nepostupoval nikterak svévolně, zabýval-li se přezkumem tohoto rozhodnutí. Pokud jde o posudek OSSZ z 18. 7. 2003, pak pokud by byl napaden samostatnou žalobou, musela by být pro nepřípustnost odmítnuta (podle § 89 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. jsou ze soudního přezkumu vyloučena rozhodnutí, která jsou podkladem pro rozhodnutí o důchodu z důchodového pojištění, takové rozhodnutí se přezkoumá jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu).

O nákladech řízení rozhodl krajský soud v souladu s úpravou § 60 s. ř. s., tedy že právo na náhradu nákladů má strana, která byla v řízení úspěšná, což byla žalovaná, ovšem zákon jí speciálním ustanovením takové právo nepřiznává ani v případě úspěchu v řízení - odst. 2 § 62. V tomto výroku tedy také krajský soud nepochybil.

Poněvadž shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nedůvodnou, zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto za použití § 120 s. ř. s. ve spojení s § 60 s. ř. s.; stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží, žalované však nepřísluší podle výslovného ustanovení § 60 odst. 2. Ustanovenému zástupci stěžovatelky byla přiznána odměna za zastupování v částce 650 Kč; výše odměny byla určena za dva úkony právní pomoci (převzetí zastoupení a písemné podání soudu ve věci samé, čemuž odpovídá částka 500 Kč - § 7, § 9 odst. 2, § 9 odst. 3 písm. f/, § 11 odst. 1 písm. b/ a d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif) a dva paušály po 75 Kč (§ 13 odst. 1 citované vyhlášky), celkem tedy 650 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v přiměřené lhůtě po právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu